



Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1691. usque ad annum 1701

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 43. Protestantium querelæ contra quartum hujus pacis articulum circa religionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67627)

unacum fundis cis Rhenum restituatur, pariter etiam Canonici eidem adhaerentes cum plena amnestia restituantur. Sæc. XVII.
A. C. 1697.

XI. Landgravii Hassiæ Rheinfeldenses in arcem Rheinfels & inferiorem comitatum Catimabolicensem reponantur.

XII. In hac pace comprehendantur Sueciæ Rex, Episcopus & Episcopatus Basileensis, tredecim Helvetiæ Cantones, eorumque fœderati, Marchio Badensis, & Brandenburgus cum omnibus ditionibus etiam sibi ex tractatu Sangermanensi competentibus.

XIII. Beneficia Ecclesiastica in Lotharingia & alibi remaneant penes modernos possessores.

§. XLIII.

Protestantium querelæ contra quartum hujus pacis articulum circa religionem.

Inter frequentes plurium Principum contestationes, & oppositiones nulla acrior erat, quam illa Protestantium contra quarti articuli clausulam, qua religionem Catholicam in locis restitutis servandam esse sancitum erat: cum enim jam antea Protestantes omni contentione peterent, ut non modo in Argentinensi urbe, sed & in omnibus, quæ Gallis accessura essent, locis liberum

*Act. & mem.
de la Paix
tom. 4.
p. 3. & 8.*

rum

Sæc. XVII. rum sectæ suæ exercitium, ut ante
 A. C. 1697. bellum potiebantur, servaretur, & pro-
 fugi ex Gallia Calvinistæ instrumento
 pacis includi, in patriam redire, ac con-
 scientiæ libertate frui permetterentur,
 hæc ipsa Hugonotarum ac præcipue
 Silesiorum importunitas ac vehementia
 admonuit Gallos, ne ipsi pro sua re-
 ligione segnus, quam Protestantes pro
 sua secta agerent: eapropter die trige-
 sima prima Octobris seu pridie ejus
 diei, qua pax subscribenda esset, con-
 scriptas jam tabulas inter se collaturi
 hanc clausulam ad articulum quartum
 apposuere. Ea res, quantos clamores,
 turbines, ac tempestates inter Prote-
 stantes concitarit, nec lingua, nec ca-
 lamo exprimi potest. Præprimis igitur
 Protestantes contra pacis Concilia-
 tores impotentibus furis tumultuari,
 effervesce, minari, exprobrare, tan-
 taque animorum contentione vociferari
 auditi sunt, ut si pari studio pro foci
 Imperii, ac pro aris suis profanis de-
 pugnassent, facile ex Gallorum mani-
 bus Alsatiæ Imperialem extorsissent.
 Adoriuntur Cæsaris Legatos, eisdem
 summa vehementia exprobrantes, quod
 absdubio aut Romani Pontificis vel
 Palatini Electoris, aut Jesuitarum im-
 pulsu Gallis cessissent, verum Caunit-
 zius, ejusque Collegæ modeste illis
 respon-

respondabant, se hujus clausulæ nul- Sæc. XVII.
 lam partem habere, nec unquam cum A. C. 1697.
 Gallis, nisi præfente Conciliatore, lo-
 cutos, proin potius in Gallos hujus no-
 vitatis Authores iras suas evomerent.
 Adeunt ergo Gallos, atque invisam
 hanc conditionem eradi postulant, si
 vero id aut non possent, aut non vel-
 lent, saltem Religionis Catholicæ usum
 duntaxat ad Ecclesias proprio ære a
 Rege structas restringerent, vel rem
 Cæsaris arbitrio committerent, vel re-
 ligionem eo, quo nunc est loco relin-
 querent, quin tamen id diserte in pa-
 cis tabulas referretur: His illico sup-
 petias tulere Anglo-Batavi, & Sueci,
 qui de pace Westphalica actum esse
 conclamantes, suarum partium esse
 ajebant, ne ejusdem Religionis con-
 sortes hac clausula opprimi paterentur.
 Verum ad hæc aptissime respondit Har-
 læus Gallix Legatus: *si vos vestræ Re-*
ligionis tanta cura incessit, num putatis,
Regem meum pro sua minus sollicitum esse.
 Nihilominus Protestantes ad Imperii
 comitia scriptum quoddam transmisse-
 re, in quo contra Cæsareos Legatos
 questi, se in Religionis suæ negotio
 nequidem auditos fuisse, ac Gallos in-
 de audaciores factos præfatam clausu-
 lam paci Religiosæ adeo contrariam ob-
 trufisse, ajebant, se vero adversus ejus-
 modi

sæc. XVII. modi attentata reclamare, ac petere,
 A. C. 1697. ut Catholici de pace Religiosa facta
tecta servanda idonee caverent, simul-
 que promitterent, se hac clausula con-
 tra Protestantes & contra pacem West-
 phalicam non usuros, sed eam nonnisi
 ad Ecclesias a Gallo Rege dotatas ex-
 tensuros: Verum hac sua oppositione
 haud amplius obtinere poterant, nisi
 ut eis beneficii loco concederetur, ut Pro-
 testantes Principes, si subscribere sibi re-
 ligioni ducerent, eodem tamen numero
 cum subscribentibus haberentur, dum-
 modo hanc quoque clausulam ratam
 haberent, id si detrectarent, armis
 rem esse dirimendam scirent. Postquam
 vero ex Protestantibus Wirtembergi-
 cus, Francofordiensis, & Weteraviæ
 Comitum Legati subscripserant, etiam
 ceteri pacem universam unacum hac
 clausula tandem acceptarunt, ratam-
 que habuerunt, & quamvis decre-
 tum fuerit, ut per sex utriusque Re-
 ligionis delegatos hæc caussa decidere-
 tur, ac Protestantes adhucdum in
 omnibus ferme comitiis, capitulationi-
 bus & pacificationibus ab illo tem-
 pore initis contra hanc clausulam re-
 clamant, nihil tamen usque nunc
 efficere potuere, eo quod obstet pactum
 publicum ab Imperio ratificatum, quod
 unius tantum partis voluntate mutare
 non

non licet: nisi etiam ob continuam Pontificis, & Catholicorum oppositionem Sæc. XVII. A. C. 1697.
 pax quoque Westphalica immutaretur.

 Inde tamen haud levis rei Catholicæ facta est accessio; quippe præter sexdecim Calvinistarum Tempora postmodum suppressa, Galli multis in Palatinatu, aliisque ad Rhenum & Mosellam locis Catholicam religionem restituerunt, & ubi jam introducta erat, eam in statu suo relinqui curarunt.

§. XLIV.

Ludovici Galliarum Regis edita contra Hugonotas.

Postquam vi hujus Pacis Guilielmus III. Hode l. c. pag 246. Abrege Chron. t. 3s
 Auriacus Princeps, heri in Regem Angliæ agnitus, Principatum Arausicanum denuo receperat, eo Calvinistarum quamplurimi exules commigrare parabant, quo comperto Ludovicus XIV. Galliarum Rex die duodecima Decembris sub pœna capitali prohibuit, ne ad hunc Principatum contenderent, atque illi, qui jamjam aufugissent, intra semestre in Franciam redirent, illis vero Prædicantibus, qui Lugduni capti detinebantur, Rex Arausium revertendi facultatem dedit. In hoc edito Religio, & ratio status æquas partes habuisse videtur; concessa enim Hist. Eccles. Tom. LXVI. E e emi-